

Mobiliteit van senioren

Thematische fiche op basis van de database ontwikkeld in het kader van het MONITOR-project.

Mobiliteit van senioren

Thematische fiche op basis van de database ontwikkeld in het kader van het MONITOR-project.

Auteur : Julien Leblud, Brecht Pelssers & Wouter Van den Berghe

Verantwoordelijke uitgever: Karin Genoe.

Uitgever : Vias institute - Kenniscentrum Verkeersveiligheid

Publicatiedatum: 9/12/2019

Gelieve als volgt naar dit document te verwijzen: Julien Leblud, Brecht Pelssers & Wouter Van den Berghe, Mobiliteit van senioren – Thematische fiche op basis van de database ontwikkeld in het kader van het MONITOR-project. Brussel, België: Vias institute Vias institute - Kenniscentrum Verkeersveiligheid

Dit rapport is eveneens beschikbaar in het Frans onder de titel: La mobilité des séniors – Fiche thématique utilisant la base de données développée dans le cadre du projet MONITOR, Bruxelles, Belgique : Institut Vias – Centre Connaissance de Sécurité Routière

Dit onderzoek werd mogelijk gemaakt door de financiële steun van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer.

Mobiliteit van senioren

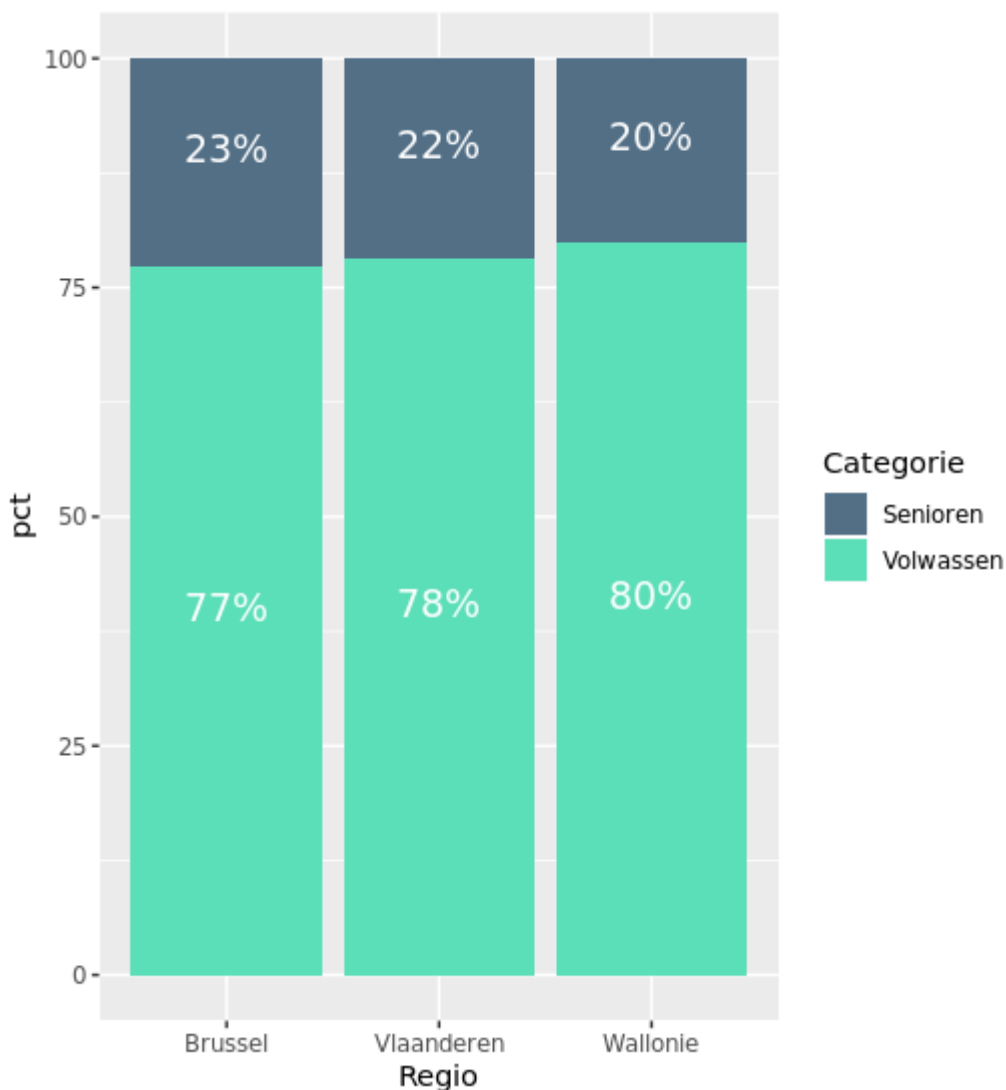
Thematische fiche op basis van de database ontwikkeld in het kader van het MONITOR-project.

1 Mobiliteit van senioren

Het aantal Belgen met een hogere leeftijd neemt toe binnen het totaal aantal Belgen dat deelneemt aan het verkeer in België. Dit rapport gaat over de verplaatsingen van dit deel van de bevolking, die in de toekomst alleen maar zal toenemen. Volgens STATBEL zou het aandeel van de 67-jarigen kunnen stijgen van 25,3% in 2016 naar 38% in 2040 en 39% in 2060¹.

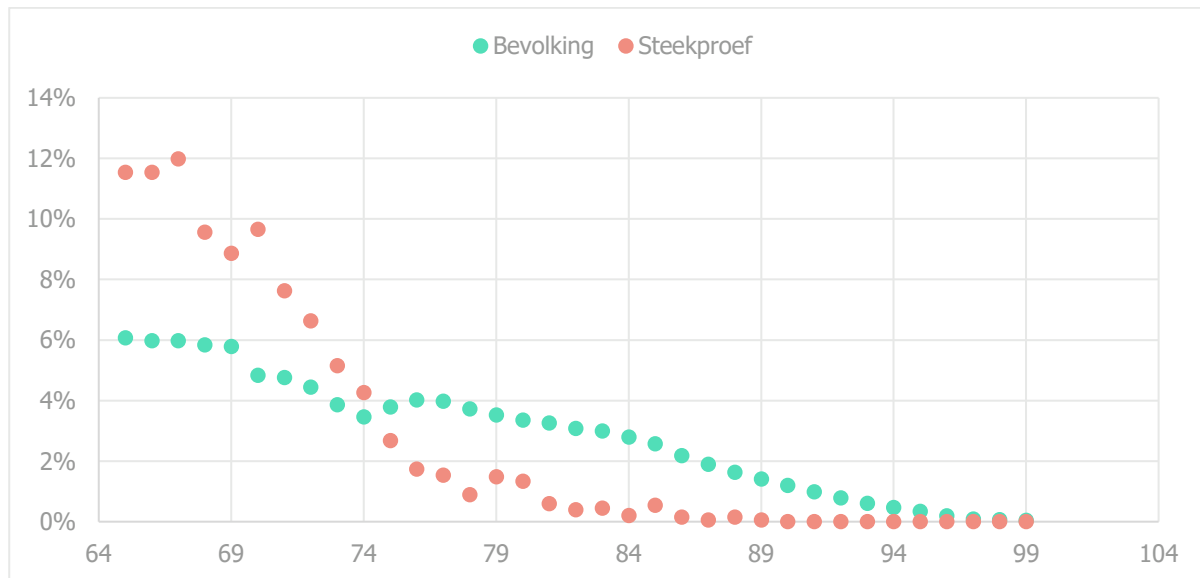
1.1 Kenmerken van de steekproef

Alvorens trends te onderzoeken, hebben we geverifieerd of onze steekproef voldoende representatief was voor dit segment van de bevolking (Figuur 1). In totaal is 20% tot 25% van de volwassen steekproef ouder dan 65 jaar. In België is het aandeel senioren 19%, zodat de steekproef licht oververtegenwoordigd is in MONITOR.

Figuur 1 Percentage senioren (+65 jaar) in de databank naar regio (N=6748 volwassenen en 1884 senioren)

¹ Federaal Planbureau (2017). Demografische vooruitzichten 2016-2060. *Bevolking en huishoudens*.

Figuur 2: Leeftijdshistogram voor populatie en steekproef

Figuur 2 toont de verdeling van de frequentie van de respondenten op basis van hun leeftijd en vergelijkt deze met de leeftijdsfrequentie van de Belgische bevolking in 2016 (Statbel). We stellen vast dat de jongste senioren oververtegenwoordigd zijn, en de oudste ondervertegenwoordigd.

Om de representativiteit van de steekproef te corrigeren, zullen op elke respondent gewichten worden toegepast zodat hun antwoord een correct gewicht heeft om België te vertegenwoordigen.

Om de mobiliteitsgewoonten van ouderen te bestuderen, worden hun verplaatsingen in de volgende figuren vergeleken met die van de 18-64-jarigen, de zogenaamde "volwassen bevolking"

1.2 Algemene kenmerken van de verplaatsingen van ouderen

Elk jaar leggen senioren 25,1 miljard km af in België, naast de 124,8 miljard km die andere volwassenen afleggen. Zij spelen dus een zeer belangrijke rol in de mobiliteit.

In de volgende tabel worden eerst de algemene kenmerken van de verplaatsingen van ouderen en andere volwassenen weergegeven, waarbij alleen rekening wordt gehouden met de bevolking die zich daadwerkelijk heeft verplaatst.

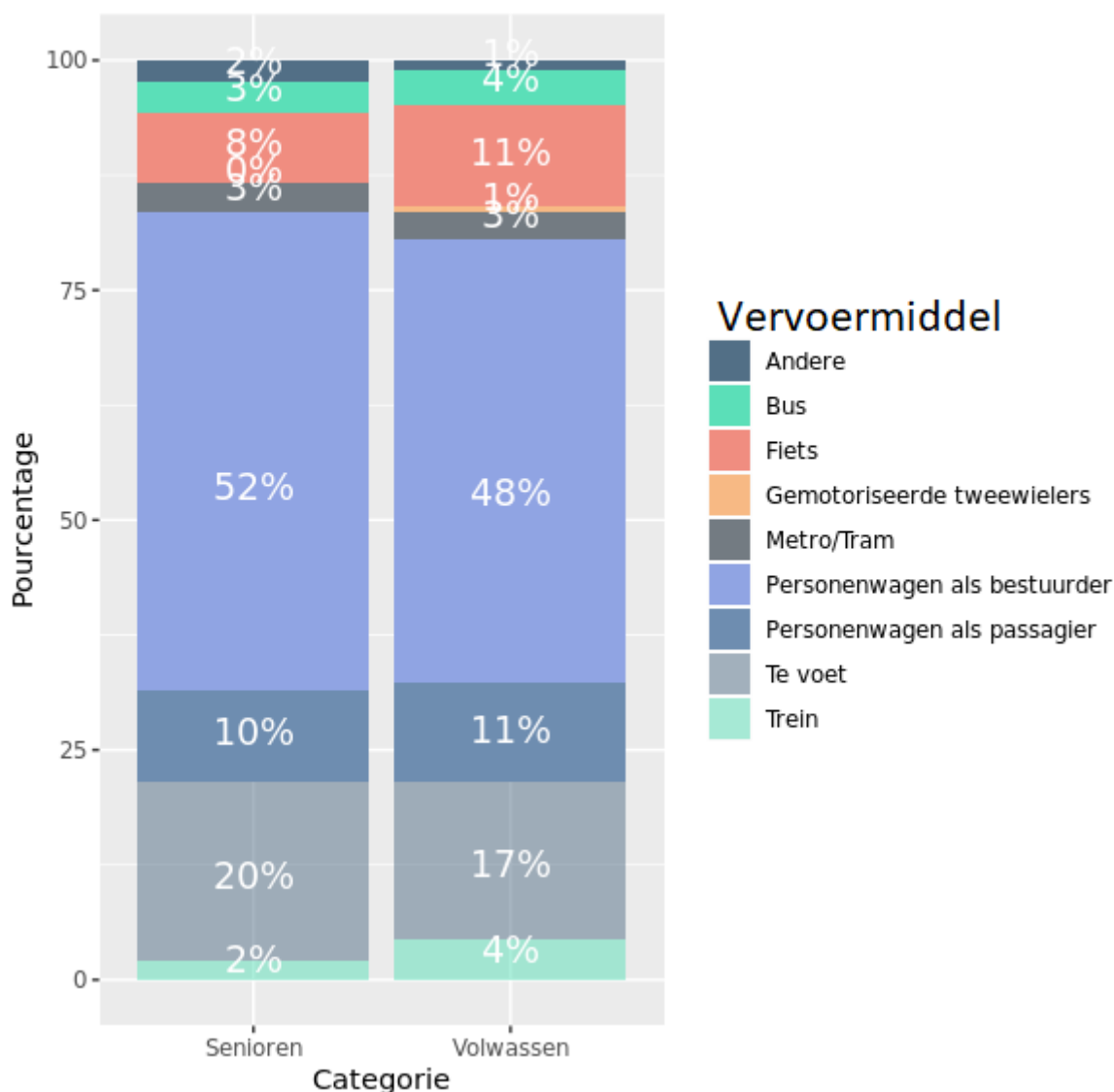
Parameter	Senioren	Andere volwassenen
Gemiddeld aantal verplaatsingen per dag	2,3	3,2
Aantal vervoermiddelen in dezelfde verplaatsingen	1,1	1
Gemiddelde tijd per verplaatsing(in minuten)	28,4	26,9
Gemiddelde afstand per ver (in km)	16,5	17,2
Totale tijd per dag (in minuten)	71,8	81,1
Totale afstand per dag (in km)	42	52
Aantal gevaarlijke situaties	1 per 2544 km	1 per 1363 km

Opgemerkt kan worden dat de dagelijkse afstand voor senioren lager is dan voor andere volwassenen. Daarnaast is het aantal gevaarlijke situaties ook lager. Er kan dus worden geconcludeerd dat ouderen in het verkeer veiliger lijken dan andere weggebruikers.

Bovendien is het belangrijk op te merken dat gemiddeld 35% van de senioren de hele dag thuisblijft, tegenover slechts 19% van de andere volwassenen.

1.3 Vervoermiddelen die door senioren worden gebruikt

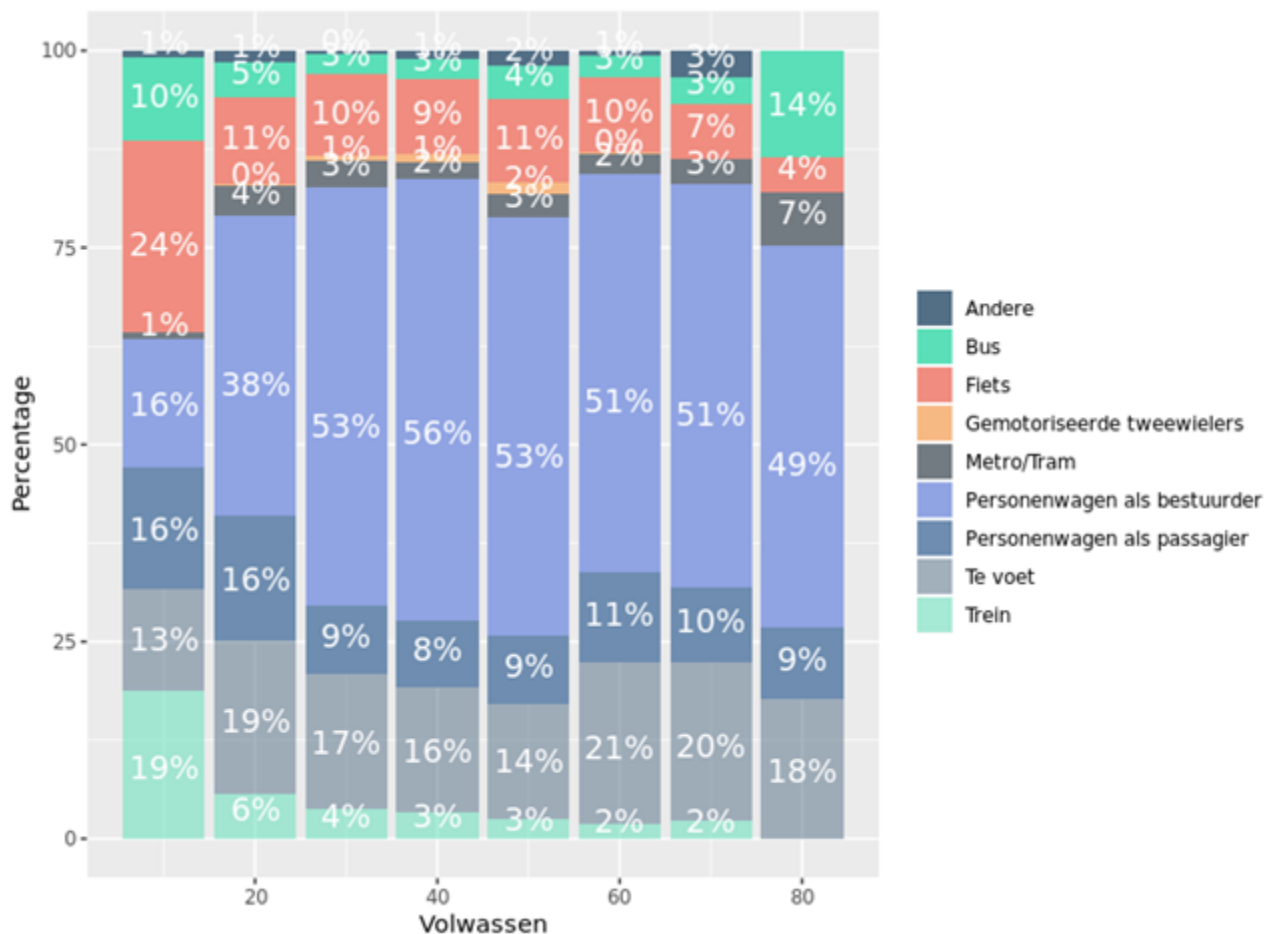
Welke zijn dan de vervoermiddelen die door senioren worden gebruikt? Figuur 3 toont het aandeel verplaatsingen die per vervoermiddel door senioren en andere volwassenen worden gemaakt.

Figuur 3 Verdeling van het aantal verplaatsingen per gebruikte vervoerswijze

Het is interessant om op te merken dat de vervoermiddelen die door ouderen worden gebruikt niet fundamenteel verschillen van die van andere volwassenen. We zien iets meer autogebruik (+3%) maar een

interessant aandeel van de fiets (8%, voor 11% van de volwassenen), behoorlijk wat wandelen (19%) en 8% met het openbaar vervoer.

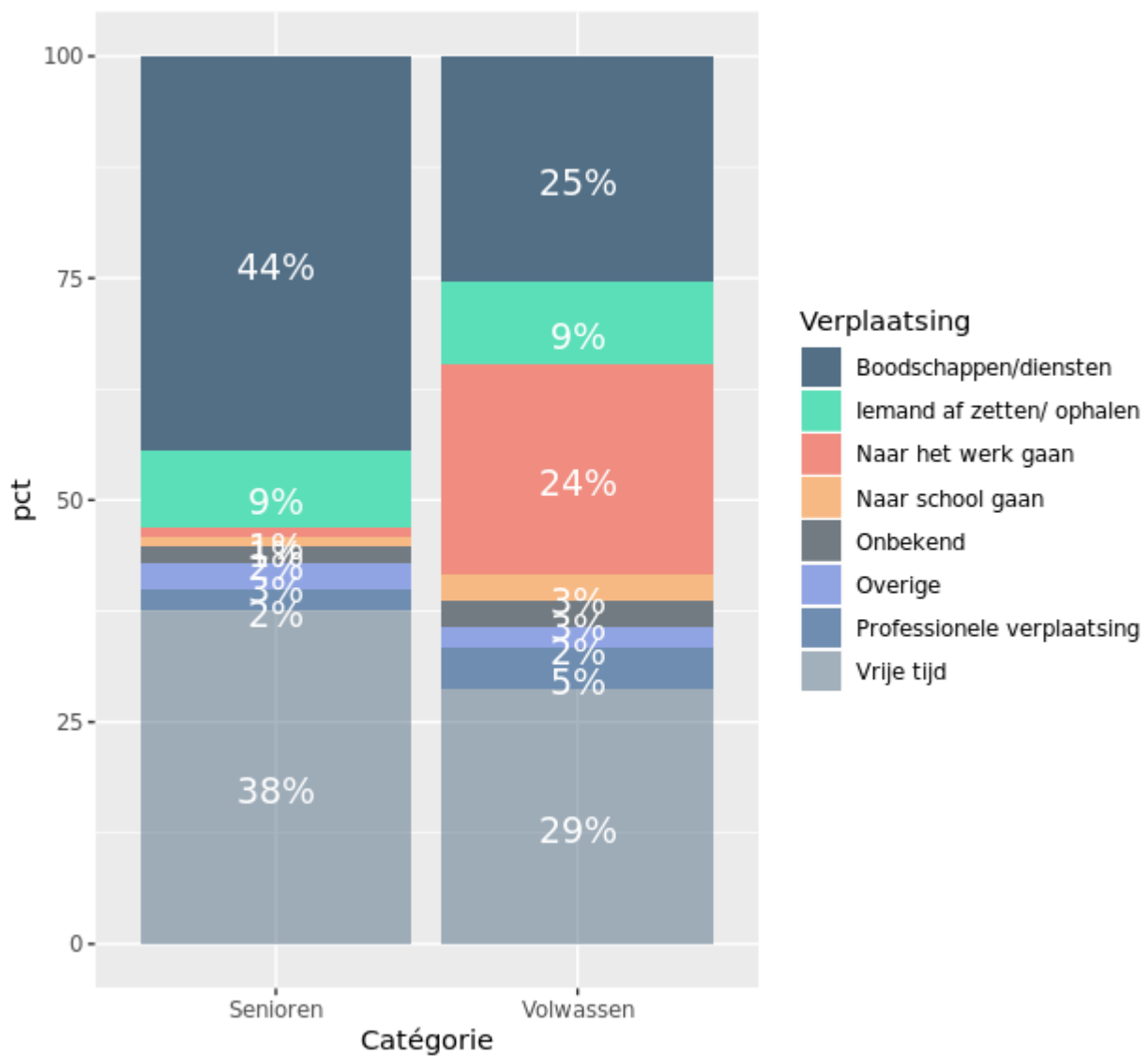

Figuur 4 Evolutie van het aandeel van de verschillende vervoersmodi als functie van de leeftijd.

We zien in de Figuur 4 dat het vervoermiddel echt verandert na 80 jaar, met een duidelijke daling van het autogebruik ten gunste van het wandelen en het openbaar vervoer. We mogen echter niet vergeten dat onze steekproef na 80 jaar beperkt is, maar dit fenomeen van overschakeling op het openbaar vervoer wordt ook in andere landen en in BELDAM waargenomen.

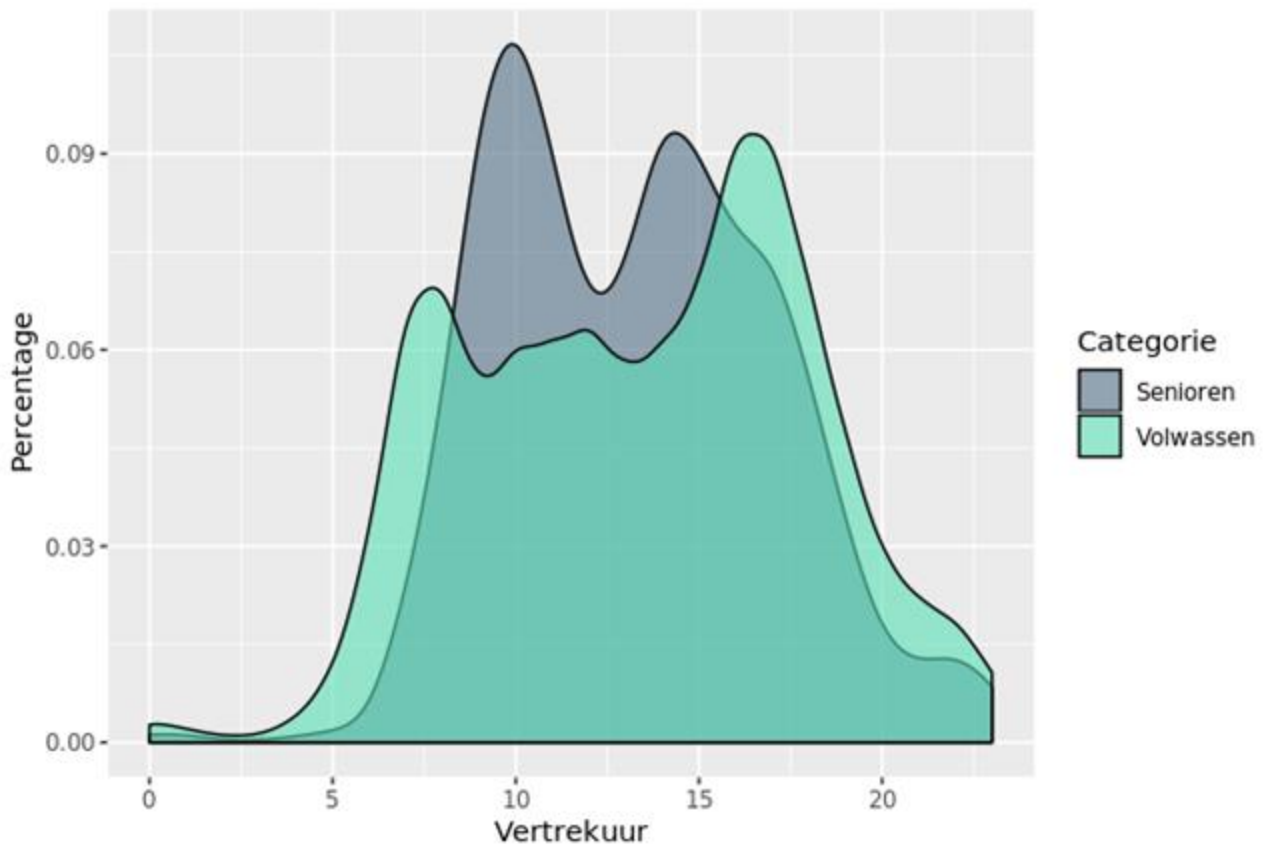
1.4 Verplaatsingsmotieven

We zien in de Figuur 5 dat senioren zich niet om dezelfde redenen verplaatsen als andere volwassenen. Natuurlijk neemt het werk veel minder ruimte in beslag. Er zijn ook aanwijzingen dat ouderen zich veel meer verplaatsen voor het doen van aankopen of diensten, gevolgd door motieven die verband houden met vrije tijd.

Figuur 5 Verplaatsingsmotieven voor senioren en de rest van de volwassenen.

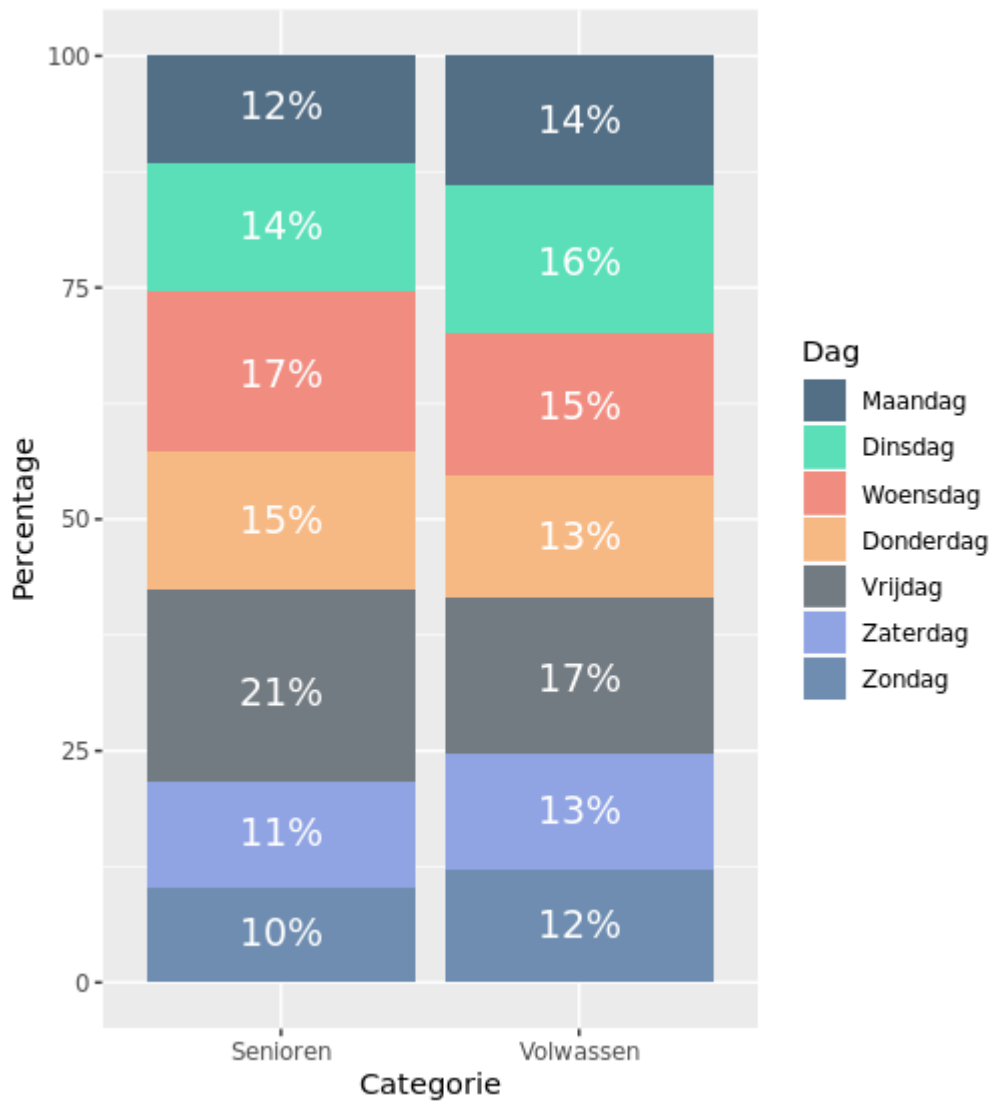
Als we kijken naar de verdeling van deze verplaatsingen over de dag, zien we ook verschillende trends (Figuur 6).

Figuur 6: Uurlijkse verdeling van de reizen van senioren en andere volwassenen over het uur

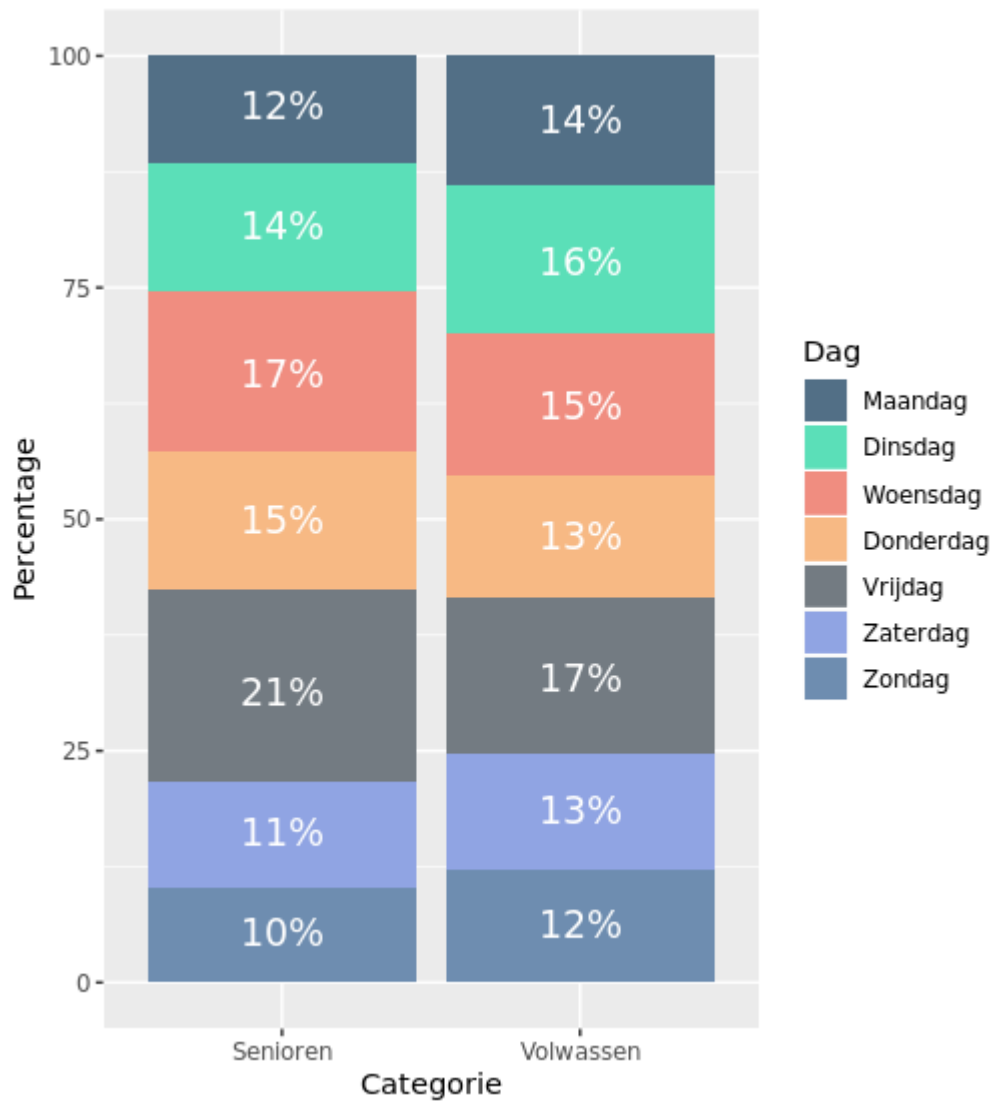
Ouderen zullen zich eerder rond 10.00 uur en 14.00 uur 's middags verplaatsen, terwijl de meeste andere volwassenen dat tijdens de spitsuren doen. Het is duidelijk dat senioren vrijwillig de spitsuren vermijden, omdat ze meer keuze hebben in het bepalen van hun moment van verplaatsen.

Figuur 7 toont het aandeel verplaatsingen per dag van de week voor volwassenen en senioren.

Figuur 7: Percentage van de verplaatsingen per dag van de week

Senioren lijken zich iets vaker te verplaatsen op woensdag en vrijdag (

Figuur 7 7), terwijl de rest van de volwassenen zich vrijwel gelijk verplaatsen over alle dagen van de week. We kunnen veronderstellen dat de toename van deze verplaatsingen samenhangt met de marktdagen, die vaak op woensdag en vrijdag plaatsvinden.

Vias Instituut

Haachtsesteenweg 1405, 1130 Brussel - Haachtsesteenweg 1405, 1130 Brussel - Haussée de Haecht 1405, 1130 Brussel - +32 2 2 2 244 15 11 - info@vias.be - www.vias.be - www.vias.be - BTW BE 0432.570.411.